

Prof. dr. sc. Marijan Jošt, dipl. ing.
(Ptuj, 5. svibnja 1940. - Koprivnica, 22. prosinca 2021.)

Dana 22. prosinca završio je svoj časni ovozemaljski životni put naš dragi kolega i prijatelj prof. dr. sc. Marijan Jošt, istaknuti znanstvenik, pedagog i stručnjak, redoviti član Akademije poljoprivrednih znanosti, a iznad svega plemenit i karakteran čovjek. Vijest o njegovoj smrti bolno je odjeknula u srcima njegovih najbližih, kolega i prijatelja i svih koji su ga poznavali. Zatečeni tužnom viješću sjetimo se pjesnika Tin Ujevića, koji pjeva „Za let si dušo stvorena“, a stanje nakon smrti ocijenio:

I sve je danas prazno beskonačno,
a vjetar puše, puše bezutješno
na gole duše koje neprestano
ištu i grle beznadno i beskrajno.

Veliki Antun Gustav Matoš u trenutku smrti izriče:

One noći sam je Gospodin stisnuo moje vjeđe
O Bože, Bože moj, opet Te gledam
I hvala Ti na daru Tvom

Antun Branko Šimić zbori:

Čovječe pazi
da ne ideš malen ispod zvijezda
Na svom koncu
mjesto u prahu
prijedi sav u zvijezde

ili: Bože budi nad mojom glavom moja pratilica zvijezda

Bože hvala Ti na daru vjere da smrt nije rastanak

Ne možemo pomisliti da više nećemo sresti našeg Marijana, s njime srdačno i iskreno prijateljski razgovarati o zbivanju u: društvu, poljodjelstvu, prirodi, istinskoj pravoj znanosti i onoj znanosti bez znanosti, koja se nečasno javlja. Prof. dr.sc. Marjan Jošt rođen je 9. svibnja 1940. godine u Ptuj, a već 1941. godine nakon pripajanja Slovenije Trećem Reichu, sa svojom majkom biva protjeran u Hrvatsku, koju je iskreno zavolio kao svoju domovinu. Srednjoškolsku naobrazbu stekao je u Srednjoj poljoprivrednoj školi u Križevcima 1960. godine, a iste godine kao mladi poljoprivredni tehničar, zaposlio se u Zavodu za genetiku i oplemenjivanje bilja na Poljoprivredno šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, kao tehnički suradnik akademika Alojza Tavčara. Na poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1966. godine, a godine 1967. izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog asistenta. Na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu magistrirao je 1971. godine iz područja genetike i oplemenjivanja bilja. Stupanj doktora poljoprivrednih znanosti postigao je 1973. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu. Iste godine izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika u Institutu za oplemenjivanje bilja Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a u zvanje višeg znanstvenog suradnika izabran je 1974. godine na projektu stvaranja hibridne pšenice s prof. dr. sc. Josipom Milohničem. U razdoblju od 1976. do 1977. godine boravio je na poslijediplomskom studiju u SAD-u u Hutchinsonu, savezna država Kanazas, u Zavodu za oplemenjivanje žitarica tvrtke Pioneer. Od 1984. godine djeluje u zvanju znanstvenog savjetnika i redovitog profesora u Poljoprivrednom institutu u Križevcima, današnjem Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima, sve do umirovljenja 2006. godine. Sredinom 1990-ih pokrenuo je vlastitu tvrtku za sjemensku proizvodnju, a kao vrstan oplemenjivač bilja autor je više visokokvalitetnih sorti ozime pšenice: Pitoma, Široka, Sloboda, Mila, Cerera, Divana, Koleda, Talia i Vesna (2011). U znanstvenom opusu prof. dr. Marjana Jošta najvažnije mjesto svakako zauzima rad objavljen s njegovim mentorom prof. dr. sc. Josipom Milohničem u časopisu *Acta Agronomica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1970. godine. Treba istaći i rad objavljen s velikanom oplemenjivanja pšenice prof. C. F. Haywardom u časopisu *Theoretical and Applied Genetics*, 1980. godine. Vrlo vrijedan rad objavio je sa svojim najboljim kolegom i prijateljem T. S. Coxom u časopisu *Euphytica* 1990. godine. Profesor dr. sc. Marjan Jošt poznat je oplemenjivač pšenice na kvalitetu svojstava brašna i kreator/sukreator 10 kultivara pšenice, od kojih je kultivar Divana već dvadeset godina standard za kvalitetu. Teško je ukratko iznijeti velike zasluge prof. Jošta u

poljoprivrednoj znanosti. Prof. Jošt je napisao preko 150 znanstvenih radova, koji su objavljeni u domaćim i svjetskim znanstvenim i stručnim časopisima. Prof. dr. sc. Marijan Jošt je bio široko i temeljito obrazovan, pa je pored svoje uže specijalnosti razmatrao i elaborirao brojne aktualne probleme znanosti u poljoprivredi. Prof. dr. sc. Marijan Jošt bio je hrabar i nepokolebiv borac za znanost koja krči put sretnijoj budućnosti. Bio je svjestan da se može živjeti bolje proizvodeći više i bolje. Borio se da nove tehnologije imaju uporište u znanstvenim dostignućima. Borio se za znanost koja otkriva nove vidike, osigurava nove pobjede, civilizacijske uspone, za znanost kao suštu istinu koja služi svima, ljudima dobre volje. Ustrajao je u uvjerenju da snaga kao pokretač dobra, svoje korijene nalazi u razumu, koju znanost razvija i umnaža. Bio je svjestan da tamo gdje znanost zastane nadire pustinja, koja se opire raznolikosti i bogatstvu misli slobodnog napretka. Prof. dr. sc. Marijan Jošt ističe „Čovječanstvo se danas suočava s novim strahom, ne više strahom od prirode, već strahom za prirodu“. Možemo danas reći da je moderni čovjek razradio više nepogrešivih metoda za uništenje vlastite civilizacije, a sve su produkt čovjekovog nerazumnog diranja u prirodnu ravnotežu. To su atomska bomba, univerzalna erozija tla, zagađenje čovjekova okoliša itd. Čovjek se drznuo u svom radu sve do manipulacije genima. Kao dobar poznavalac metoda oplemenjivanja bilja prof. Jošt upozorava na mogućnost nepoželjne implikacije. Posebno se osvrće na genetičko inženjerstvo - nade i promašaja, iznoseći kronologiju značajnih pojava vezanih uz manipulaciju genima. Papa Pavao VI u jednoj od svojih enciklika ukazuje na odgovornost znanstvenika u borbi za čistu znanstvenu istinu. Prof. Jošt ističe da se nove tehnike manipuliranja genima razvijaju mnogo brže od razvoja ljudske savjesti i odgovornosti. Podsjeća nas na izjavu Alberta Einsteina koja glasi: „Istinski ljudski napredak toliko ne ovisi o maštovitoj domišljatosti koliko o savjesti“. Prof. Jošt je u koautorstvu s poznatim i priznatim znanstvenikom dr. sc. Tomasom S. Coxom iz SAD-a, objavio dvije knjige: „Intelektualni izazov tehnologije samouništenja“ i „GMO (iz)um bez(raz)uma“. Knjiga „Intelektualni izazov tehnologije samouništenja“, koju je 2003. objavio ogranak Matice hrvatske u Križevcima, velebno je djelo u kojem se ukazuje na odgovornost znanstvenika u današnjem društvu. Građa knjige je sustavno razrađena na vrlo pristupačan način, pa se rado i gotovo u jednom predahu čita. U knjizi prvi naslov glasi „Qvo vadis poljoprivreda“. Naslov nas podsjeća na slučaj kada je Sv. Petar, u vrijeme kada su u Rimu bile teške prilike, odlazio iz Rima. Kraj katakomba San Calista susreo je Isusa, kojem se obratio pitanjem „Qvo vadis Domine?“. Isus mu odgovara odlazim tamo od kuda Ti bježiš. Na to se Sv. Petar vraća u Rim i širi vjeru. Lagano je pred problemima sustati. Probleme treba rješavati s poteškoćama se treba boriti. Naš dragi kolega Marijan nije sustajao

pred problemima. Velika je zasluga prof. Jošta u organizaciji domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Bio je predsjednik programskog komiteta druge Međunarodne konferencije o organskoj poljoprivredi u Hrvatskoj, koja je održana u Dubrovniku 2008. godine pod naslovom Organic Agriculture - Contribution to Sustainable Ecosystem. Na znanstvenom skupu iznijeli su vodeći svjetski i domaći znanstvenici 36 znanstvenih radova. Na kraju je izdan Proceedings of the 2nd Mediterranean Conference on Organic Agriculture in Croatia, Dubrovnik, 2008. Najveći dio posla iznio je prof. Jošt, koji je i u ovoj prigodi pridonio afirmaciji hrvatske znanosti u svijetu. Prof. Jošt je bio angažiran u više nacionalnih i međunarodnih projekata, član više znanstvenih organizacija, među njima i Biotehničkog povjerenstva Vlade RH i Nacionalnog koordinacijskog tijela za protokol iz Cartagene. Tijekom 20 godina objavio je više znanstvenih i stručnih članaka o štetnom djelovanju GMO-a i herbicida glifosata na zdravlje ljudi. Bo je nepokolebiv protivnik zloupotrebe različitih tehnologija stvaranja GMO-a i u svojim brojnim nastupima i djelima upozoravao hrvatsku javnost na njihovu moguću štetnost. Kao sveučilišni profesor u susretu sa svojim kolegama i studentima ostavljao je realan dojam samozatajnog vrsnog intelektualca i pedagoga dostojnog uvažavanja. Iskren i plemenit svim svojim bićem i ponašanjem bio je pravedan prema svojim studentima, ali i strog pri ocjeni znanja. Zahtijevao je uvijek da spona između njega i studenata bude znanje. Borio se da znanstvena istina bude put kojim će se kretati buduće generacije agronoma. Bio je vrlo susretljiv i srdačan u prenošenju svog bogatog znanja i iskustva na mlađe generacije. Prof. Jošt je obogatio hrvatsku znanstvenu literaturu u području genetike i oplemenjivanja bilja. Kao vrsnog istraživača u genetici i oplemenjivanju bilja nadživjet će ga njegov bogati znanstveni i stručni opus. U ovom tjeskobnom momentu budi se sjećanje na stihove pjesnika Dobriše Cesarića:

Prijatelji moji mene više nema
Al nisam samo zemlja samo trava
Jer knjiga što je držiš u ruci
Samo je dio mene koji spava
I tko je čita u život me budi
Probudi me i bit ću tvoja java

Našeg dragog kolegu zadržat ćemo u trajnom sjećanju. Neka je slava i hvala prof. dr. sc. Marijanu Joštu.

Prof. dr. sc. Ivo Miljković